

EU:n koheesiopolitiikan 2021-2027 valmistelu

Itä- ja Pohjois-Suomen merkitys Suomen kilpailukyvyllle

Marja-Riitta Pihlman

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

**EU:n
koheesiopolitiikan
2021-2027 valmistelu**

Hallitusohjelma vahvistaa alueiden kehittämistä

- **Elinvoimaa ja toimintakykyä on vaalittava koko Suomessa**
- **Sosiaalisesti oikeudenmukainen, ympäristöllisesti kestävä taloudellisesti vastuullinen kehitys**
- **Menestys alueiden ja kaupunkien vahvuuksien ja erityispiirteiden ympärille eri toimijoiden yhteistyöllä**
- **Aluekehitystä tehdään alueiden vahvuuksien pohjalta**
- **Tavoitteena on elinvoiman lisääminen, poikkihallinnolliseen toimintaan kannustaminen ja alueellisten voimavarojen kokoaminen**

Hallitusohjelma vahvistaa alueiden kehittämistä

- Hallitusohjelma tunnistaa hyvin erilaiset aluetyypit ja niiden mahdollisuudet, myös Pohjois-Suomessa mahdollistaa erilaisten alueiden kehittämisen niiden omista lähtökohdista
- Aluekehittämisen kansalliset resurssit vahvistuvat tällä hallituskaudella, tarkoittaa lisää rahoitusta myös Itä- ja Pohjois-Suomelle
- Yliopistokaupunkien kanssa solmittavat sopimukset ekosysteemien kehittämiseksi tuovat lisää kaupunkeja sopimuksellisen yhteistyön piiriin myös Itä- ja Pohjois-Suomessa

Hallitusohjelma vahvistaa alueiden kehittämistä

- **Harvaan asuttu maaseutu on huomioitu hallitusohjelmassa**
 - mm. kuljetustuen määräraha nousee (5 milj. eurosta 6 milj. euroon vuodessa)
 - harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän esityksen pohjalta toteutetaan vaikuttavuusarviointi ja muodostetaan toimenpideohjelma kokeiluineen elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämiseksi myös väestöään menettäville alueille (rahoitus 4 milj. euroa)
- **Matkailu on hallitusohjelmassa vahvasti esillä**
 - hyödyttää vahvasti myös Pohjois- ja Itä-Suomen matkailun kehittämistä

Hallitusohjelman kirjauksia EU:n koheesiopolitiikasta

- Hyödynnetään alueellisessa kehityksessä mahdollisimman tehokkaasti EU:n rahoitusmuotoja
- EU:n koheesiopolitiikassa pyritään turvaamaan aluekehitysrahoituksen taso sekä harvaan asutun Itä- ja Pohjois-Suomen erityisasema ja tukien pysyvyys

EU:n koheesiopolitiikan 2021-2027 valmistelu

Koheesiopolitiikan valmistelu EU:n tasolla

Petrin video lainsäädäntötyöstä

https://www.rakennerahastot.fi/etusivu/-/asset_publisher/2OjtclgOTFp1/content/suomen-pj-kauden-tavoitteet-koheesioasetusten-2021%E2%80%93osalta/maximized

Monivuotisen rahoituskehyn valmistelu

- Ratkaisut EU:n tasolla

Kansallisella tasolla

- **Koheesiopolitiikan valmistelu**
 - kansallinen ohjelmatyö
 - kansallisen lainsäädännön valmistelu
 - rajat ylittävän ohjelmat ja itärahayhteistyö

EU:n koheesiopolitiikan 2021-2027 valmistelu

Interreg- ja ENI-ohjelmat

- ohjelmarakenne ja ohjelmien lukumäärä tulee tarkasteltavaksi viimeistään loppuvuodesta 2019
- Suomen EU-rahoituksen saanto näiden ohjelmien osalta uudelle rahoituskaudelle (2021-2027) tultaessa todennäköisesti laskee
- jatkossa varmistettaessa, ettei synny päällekkäisyyttä ohjelmien maantieteessä sekä rahoitettavissa teemoissa ja vahvistettava ohjelmien vaikuttavuutta
- Suomen intressissä on jatkaa alueellista yhteistyötä sekä EU:n sisä- että ulkorajoilla
- Itärajayhteistyö, kalottialueen yhteistyö sekä arktisuus ovat tärkeitä Itä- ja Pohjois-Suomessa ja lisäävät kansainvälistymistä hanketyöhön → osaamista ja verkostoja myös muun Suomen käyttöön

EU:n koheesiopolitiikan 2021-2027 valmistelu

- Kansallisen ohjelmatyön valmistelu edennyt hyvässä yhteistyössä toimintaympäristön analyysin, yleistavoitteiden ja pääpainopisteiden hahmottelun kautta vaiheeseen, jossa valmistellaan poliittisia linjauksia

Pääpainopisteitä:

- Pk-yritysten kasvu ja kansainvälistyminen mukaan lukien pienimuotoiset saavutettavuutta parantavat pk-yritysten toimintaympäristön kehittämishankkeet
- Elinkeinoelämälähtöisen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopotentialin tukeminen
- Vähähiiliseen talouteen ja ilmastonmuutoksen estämiseen liittyvät elinkeinoelämälähtöiset toimet
- Työllisyyttä ja työn murrosta tukeva jatkuva oppiminen
- Työmarkkinoille pääsyn tukeminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen

EU:n koheesiopolitiikan 2021-2027 valmistelu

Ohjelmatyötä ohjaavia läpileikkaavia periaatteita

- digitaalisuus ja teknologian muutos,
- ilmastonmuutos,
- työn murros ja jatkuva oppiminen,
- osallisuus,
- kestävä kehitys,
- sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistaminen,
- aluelähtöinen toimintatapa painottaen verkostomaista ja temaattista kehittämistä yli maakuntarajojen ja valtakunnallisesti sekä
- rahastojen ja erityistavoitteiden strateginen synergia ja toimeenpano toisiinsa linkittyen

EU:n koheesiopolitiikan 2021-2027 valmistelu

Syksy 2019

- Hallintojärjestelmä – ohjelmarakenne, viranomaiset/rahoittajat
- Ohjelmatyön tavoitteet, painopisteet ja tuettava toiminta
- Tarkemmat sisällöt ja rahoitettavien toimien luonne (tukimuodot osana kansallista säädösvalmistelua)
- Kaupunkipolitiikan osio
- Rahoitus –mahdollinen siirto InvestEU-ohjelmaan (rahastot, prioriteetit, alueet kun EU:n rahoitusratkaisu tarkentuu →2020)
- Ympäristöselostus

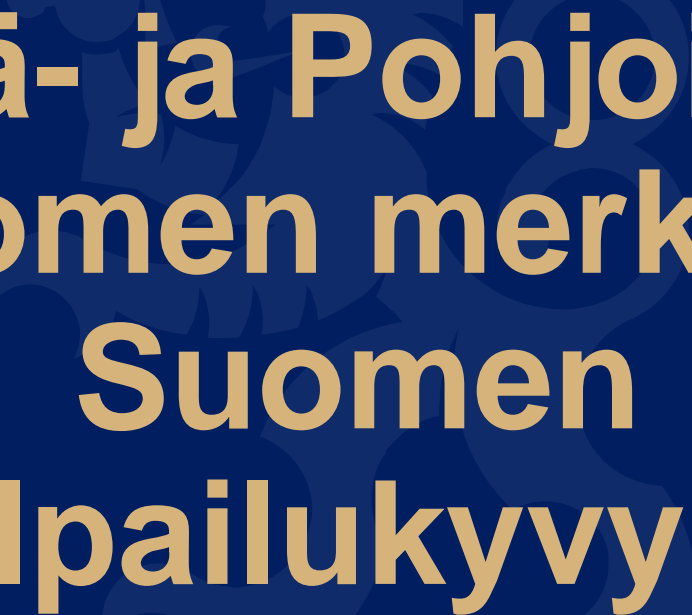
2020

- Ohjelman valmistelu ja viimeistely
- Ohjelmaluonnos valmiina noin 2-3/2020 (mahdollisesti ilman rahoitustietoja) →komission epäviralliseen tarkasteluun
- Ohjelman ja ympäristöselostuksen julkinen kuuleminen
- VN käsittelee ohjelman 9/2020 → komission viralliseen käsittelyyn
- Kumppanuussopimuksen tms. viitekehysasiakirjan valmistelu (MMM, SM)

Laki-
valmis-
telu

Ohjelman
toteutus
käynnistyy
2021

**Itä- ja Pohjois-
Suomen merkitys
Suomen
kilpailukyvyllle**

Elinkeinot murroksessa

Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen Elinkeinot murroksessa (ELMO) -työn perusteella haasteita ovat mm.

- **talouden ja elinkeinojen rakennemuutos**
- **väestön ikääntyminen**
- **osaavan työvoiman saatavuus**
- **palvelun saavutettavuus syrjäisillä alueilla**

ELMO osoittaa suuntaa elinkeinojen kehittämiseksi

- **Itä- ja Pohjois-Suomen yhteinen Älykkään erikoistumisen strategia vuosiksi 2019 – 2023 ELMO-hankkeen pohjalta**
 - tärkeää työtä ylimatekunnallisen yhteistyön pohjaksi tulevalle rakennerahastokaudellekin
- **strategian tavoitteena on vahvistaa elinkeinojen uusiutumiskykyä ja edistää yritysten kasvua ja kansainvälistymistä erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisillä kasvualoilla:**
 - biojalostus ja uudet tuotteet,
 - kestävä kaivannaistoiminta,
 - kemianteollisuus,
 - kestävä matkailu ja vetovoima sekä
 - valmistava teollisuus.

ELMOn toimeenpanossa hyvä muistaa

- **suunnitellut klusterit avoimiksi kaikille Suomen toimijoille – lisää tiedonvaihtoa ja kirittää yrityksiä**
- **oltava myös hereillä uusien itujen ja nousevien trendien edessä**
- **tulee haastaa ja sparrata yrityksiä, kehittäjiä ja oppilaitoksia entistä enemmän valtakunnalliseen ja kansainväliseen kilpailuun sekä rahoituksesta että verkostoihin ja arvoketjuihin pääsemiseksi**
- **ilmastonmuutoksen hillitseminen mukaan kaikkeen strategiseen suunnitteluun ja toimeenpanoon**
- **alueen veto- ja pitovoimassa naisten ja miesten näkökulma ja työllisyys yhtä tärkeitä**

Itä- ja Pohjois-Suomi osana Suomen kilpailukyvyn kehittämistä

- viidesosa BKT:stä ja viennistä
- reilu viidesosa väestöstä
- mittaamattomat luonto- ja kulttuuriarvot

- merkittävästi metsää, malmeja, mineraaleja ja matkailua
 - innovaatiot ja tuotekehitys keskeistä
 - kaikki olennaisesti ilmastonmuutokseen ja kestävään kehitykseen liittyviä aloja
 - suuret potentiaalit globaalisti

Itä- ja Pohjois-Suomi osana Suomen kilpailukyvyn kehittämistä

- idän ja pohjoisen pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen yhteistyö on osoitus strategisesta kyvystä luoda laajempaa ja merkittävämpää yhteistä arvoa
- alueen toimijoiden verkostot ja sitoutuneisuus tuovat monta astetta lisää vipuvaikutusta kehittämistyöhön
- Suomen kilpailukyky on alueiden kilpailukyvyn summa

Kiitos